

– Hóast honum ikki hóvar tað, so gongur hann nú dagliga í slípsi og skjúrtu

– Honum dámar ikki at borgarar eru blivnir klientar hjá tí almenna

– Hansara forhold til Poul Nyrup Rasmussen er spent

– Hann gongur inn fyrri, at Føroyar fáa ein forseta

– Hann er Høgni Hoydal, gesturin í stólinum hesa vikuna

Niclas Johannesen

– Eg hati at ganga í slípsi og skjúrtu, at vera til lunsj hjá kongi, og alt hatta har.

Her situr hann so kortini. Í slípsi og skjúrtu, 32 ára gamli Høgni Hoydal, á síni egnu skrivstovu í Tinganesi henda mikudagin í desember. Men kongur manglar, og tað einasta, ið kundi líkist einum lunsji á skrivstovuborðinum er hesin einsamalli hálmánin frá Gunleivi, sum allarhelst yvirlivdi morgunmatin.

Og nú vit eru við kongar, so eru slíkir ikki nakað, ið tjóðveldismaðurin Høgni hevur tørð á at styrkja sær um sjálvkensluna.

– Tað er onki dulsmál, at eg reint hugsjónarliga ynski føroyskt tjóðveldi við egnum forseta, sigur hann, tá prátið kemur inn á hetta.

Kortini yvirlivir danska kongahúsið í fyrstu syftu føroysku fullveldisætlaninar, tí viljin til

»Hetta snýr seg í heila tikið ikki um einstakar persónar, flokkar, fjølmiðlarnar ella bankakreppuna. Hetta er nakað størri. Tað snýr seg um eina kenslu í fólkinum«

tjóðveldi við føroyskum forseta ikki er til staðar í nóg stóran mun í løgtinginum. Men minni enn tað kann eisini seta sinnini í lóð, og tað er ikki sørt av illveðri, hesin ungi maðurin á brúnni upplivir, nú hann hevur sjósett fullveldisætlanina í tinginum. Meðan detaljurnar vera sendar til ekspertkanningar í professionella, føroyska nevndarumhvørvinum, so er kompleksiteturin í mannannuni niðurkókaður til tað basala og lættskiliga:

Høgni Hoydal = Føroyskt Fullveldið.

Í kjalarvørrinum er komin ein øgilig togan millum rætt og rangt. Og her má akademikarin úr Hoyvík finna seg í, at hann millum føroyingar í hesum døgum er bæði hetja og skurkur – alt eftir hvørji eyguni og politiska sannføringin er.

Kenslan í fólkinum

Kortini sær hann út til at hava tað fint á sínum kontóri í Tinga-

nesi. Sjálvur vil hann slettis ikki kennast við einføldu hetju-skurk myndina.

– Fullveldi er ikki nakað, sum “Høgni Hoydal hevur funnið uppá”. Tað er at undirmeta málið, um tú t.d. heldur, at ein sjónvarpssending er atvoldin til, at ein meiriluti nú er í løgtinginum fyri føroyskum fullveldi. Hetta snýr seg í heila tikið ikki um einstakar persónar, flokkar, fjølmiðlarnar ella bankakreppuna. Hetta er nakað størri. Tað snýr seg um eina kenslu í fólkinum. Og eg eri sannfurdur um, at onki samfelag kann mennast, uttan politisku ætlaninar hava veruligt festi í fólkinum. Vit siggja tað við Evropeiska Samveldinum, har fólk slettis ikki er við. Eg skal ikki spæla spámaður. Men eg haldi, tað projektið er dømt til at miseydnast, tí talan er ikki um veruligt demokrati. Har situr ein lítill – ikki fólkavald – kommission og hevur størsta valdið og stingur kósina út í kortið saman við kapitalkreftinum. ES-systemið hevur onki festi í fólkinum og mentanini í limalondunum. Spyr ein danskara, hvørja rættarkenslu hann hevur móti ES. Ongu, tí trúgvín á demokratið villist í berari umsiting.

– Soleiðis var tað eisini hjá okkum í 80' unum. Fíggarheiminum stýrði gongdini í samfelagnum. Samstundis gingu fólk og trúðu, at alt var í finasta lagi, at heimastýrislógin var okkara trygd. Tá kreppan so bráðliga rakti okkum, stóðu vit púra nakin. Her var ongin trygd, bara skomm.

Høgni prátar skjótt. Eldhugurin lýsir úr eygunum, og flestu setningar vera fylgdir á mál við hondum og ørnum, sum við einu slag av innari friði høgga í luftina og skera boðskapin út í papp.

– Eg havi sagt tað fyrr: Føroyar standa altso við einum einastandandi kjansi, at fáa styrkt tað politiska systemið. Við globaliseringini og eini oljuvinnu, ið stendur beint fyrri durunum, er tað av alstórum týðningi, at føroyingar fáa greiði á ognarviðurskiftum og avgerðarrætti. Tað snýr seg um at smíða karmarnar og gera tað soleiðis, at ongin ivi er um ábyrgd og avgerðarrætt í okkara egna landi.

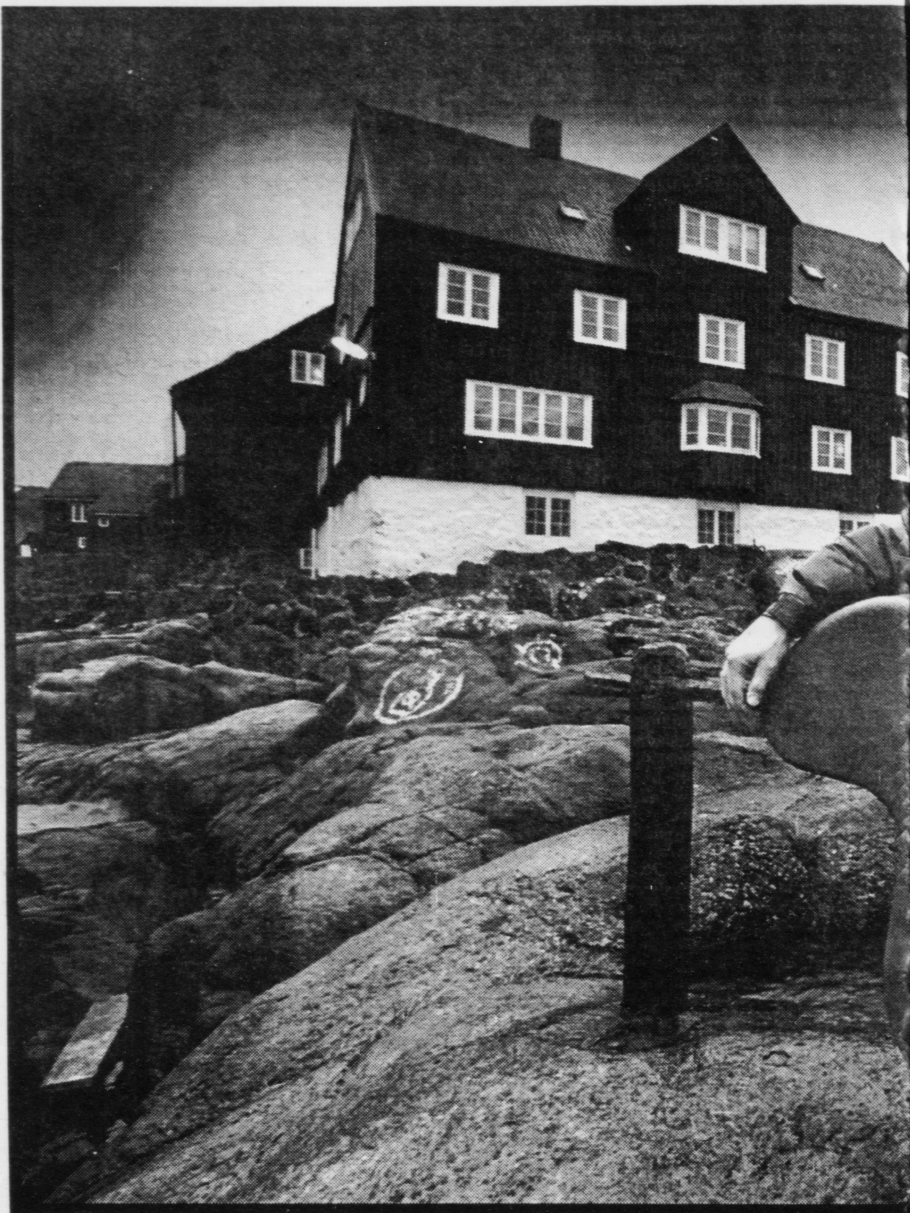
Men, honda á hjarta: Ivast tú ongantíð eitt sekund í fullveldisætlanunum, og tí, tú hevur verið við til at seta ígongd?

– Sjálvandi ivast tú onkuntíð. Men eg eri ikki typan, sum falli í fátt. Eg kann gerast eitt sindur harmur inn á ræðumyndirnar, ið verða málaðar. At hetta verður gjørt til tað stóra dýrið í opinberingini. Jú, onkuntíð kann eg ivast. Men tankanum um fullveldi ivist eg onga løtu í. Mín sannføring er ikki grundað á nakra relegiosa kenslu. Eg havi sjálvur kannað eftir, hvussu tað hevur verið í londum, ið hava verið í líknandi støðum, sum Føroyar – eitt nú Malta og Ísland – aðrenn tey finga sjálvstýri, og søguliga gongdin í teimum londunum visir, at tann leiðin, at taka ábyrgd í egnum landi, er tann rættta.

Treiskur

Undir samgongusamráðingunum ljóðaði, at tú stóðst ógvuliga fast upp á tíni sjónarmið, var ikki lættur at mýkja. Er tú kanska eitt sindur tvørur?

– Tað eri eg nokk. Men tað

Nú er Høgni Hoydal landsstýrismaðurin við fullveldi um hendi. Hann kom á løgting við einum søguligum braki – skjótt markeraði seg og sitt talent fyrri at siggja veruleikan, ið ikki altíð er so lættur at fáa eyga á aftan fyrri talanda

Hugsjónarmað

veldst alt um í hvørjum høpi eg eri. Tá tað snýr seg um gerandisting haldi eg næstan, at eg eri ov veikur. Í politikki er tað kortini øðrvísi. Føli, at eg havi rætt, so kann eg blíva øgiliga treiskur, og eg boyggi meg ikki uttan víðari. Tó skal leggjast aftrat, at um eg finnið út av – ella onkur sannfærir meg um – at eg havi skeivt, so skal eg nokk bíta í grasið.

Tað hava verið rættiligar hardar reaktiónir, og stundum eisini persónlig lesarabrøv, móti sær. Angrar tú nakrantíð, at tú fór upp í politikk?

– Eg kann hava mínar lørur, har eg ikki haldi tað er so øgi-

liga stuttligt og spennandi. Tað er eisini hetta við politikki, at tú kemur ongantíð á mál. Jú, fleiri

»Eg haldi, okkara ættarlið var ikki serliga flokspolitiskt. Eg vil heldur kalla tað a-politiskt. Tað var mest ball og ballada. Politikkur var fyrri tað mesta undirhald«

ting tú fært frá hondini, jú fleiri trupulleikar liggja frammanfyrri, og tað kann eisini tykjast møtismið.

– Og jú. Eg kann eisini blíva keðdur, tá fólk leggja eftir mínunum persóni, og eg kann hava

hug at svara aftur í sama tóna. Lat meg siga so mikið sum, at okkurt einstakt lesarabrev, sum eg veit hevur verið beinleiðis lygn, hevur irreterrað meg av h... til. Men eg havi valt ikki at svara aftur, tí í síðsta enda tæniir tað ongum – tað skuldi kanska líka verið undirhaldsvirðinum í lesarabrevsteigunum.

Alfaðirligur kiksari

Tú skrivaði herfyri grein við heitinum “Latið okkum tosa um møguleikarnar”. Hetta ljóðar sum drigið úr tonnnum á Nyrup – roynir tú at vera ein alfaðirligur politikari?

– Tað er ið hvussu er ikki